

IVANA TRUMPOVÁ

JAK VYCHOVAT TRUMPA

Mladá fronta

Jak vychovat Trumpa

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Ivana Trumpová

Jak vychovat Trumpa – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

IVANA TRUMPOVÁ

JAK VYCHOVAT
TRUMPA

Mladá fronta

Z angličtiny přeložila Helena Hartlová

Ivana Trump: Raising Trump
Gallery Books
An Imprint of Simon & Schuster, Inc.
1230 Avenue of the Americas
New York, NY 10020

Copyright © 2017 by Ivana Trump
Translation © Helena Hartlová, 2017
All rights reserved.

ISBN 978-80-204-4831-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-204-4924-5 (ePDF)
ISBN 978-80-204-4923-8 (ePUB)
ISBN 978-80-204-4925-2 (Mobi)

Věnování

Mým třem báječným dětem, Donovi, Ivance a Ericovi, díky nimž je můj život naplněný a zábavný.

Mým rodičům a mým prarodičům, kteří mi věnovali všechnu lásku světa.

Trudy, Bridget, Dorothy a Davidovi za pomoc na každém kroku této cesty.

A Donaldovi, otci dětí a mému drahému příteli.

ÚVOD

Není nic horšího než zkažení bohatí spratkové, nemám pravdu? Člověk má chuť vyrvat jim tu stříbrnou lžičku z pusy. Bez dlouhého přemýšlení vám nejspíš přijde na mysl pár dospělých dětí superboháčů s jejich zlostnými scénami při cestování letadlem, zatčeními za jízdu v opilosti, video-nahrávkami při sexu. Tyhle děti promarnily všechny výhody, kterých se jim dostalo.

Moje tři děti - Donald Junior, Ivanka a Eric - jsou pravým opakem toho všeho. Během loňské otcovy kampaně je lidé chválili pro jejich inteligenci, rozvahu, oddanost a sebejistotu. Mnoho Američanů si utvořilo první dojem z mých dětí při nominačním sjezdu Republikánské strany v červenci 2016, kde všichni tři promluvili na podporu otcovy kampaně.

Sledovat úspěch vlastních dětí na světové scéně je pro matku - dokonce i pro matku, která prožila v centru pozornosti médií čtyřicet let - zážitkem plným pokory. Někteří lidé považují ty tři za největší úspěch Donalda Trumpa - patří mezi ně i Hillary Clintonová. V debatě prezidentských kandidátů na městské radnici v říjnu loňského roku chtěl muž z publika po obou uchazečích, aby uvedli jednu věc, které si na protikandidátovi váží. „Vážím si jeho dětí,“ řekla Hillary. „Jeho děti jsou neuvěřitelně schopné a loajální, a to myslím o Donaldovi hodně vypovídá.“

Věřím, že uznání za výchovu tak skvělých dětí patří mně. Já měla na starosti výchovu našich dětí před rozvodem a měla jsem je ve výlučné péči po našem rozchodu. Já rozhodovala o jejich školách, aktivitách, cestách, péči o ně i o jejich kapesném. Když každý z nich dokončil vysokou školu, řekla jsem svému bývalému manželovi: „Předávám ti hotový produkt. Teď je řada na tobě.“

Donald mi možná nebyl tím nejskvělejším manželem, je ale dobrým otcem. Ony ho zjevně zbožňují a jsou vůči němu naprosto loajální. Kdyby byl hrozný otec, chovaly by se k němu jinak. Pokud dostane Donald chuť napsat knihu o otcovství, s radostí si ji přečtu, ale *Jak vychovat Trumpa* je můj příběh, můj pohled na to, co jsem dělala a co stále dělám pro svou rodinu.

Vychovávat tři děti coby matka pracující na plný úvazek nebylo snadné, ani s chůvami. Během mého čtrnáctiletého manželství s Donaldem jsem navrhovala interiéry pro hotely Grand Hyatt a Trump Tower, byla jsem prezidentkou a výkonnou ředitelkou Trump Castle (pokud vím jako jediná žena ve vedení kteréhokoli kasina na světě) a prezidentkou a výkonnou ředitelkou hotelu Plaza, přičemž jsem roku 1990 získala prestižní ocenění *Hoteliér roku*. Napsala jsem tři mezinárodní bestsellery a vydělala desítky milionů prodejem oblečení, parfémů a šperků se značkou House of Ivana v sítích televizního prodeje HSN Tampa, QVC London a TSC Canada. Přesto jsem, bez ohledu na to, jak moc jsem měla napilno, každé ráno snídala se svými dětmi. Každý večer jsem s nimi seděla u večeře a pomáhala jim s domácími úkoly (milovala jsem algebru), teprve potom jsem se v róbě od Versaceho vydala na nějakou charitativní akci. S dětmi jsem společně oslavovala, cestovala i truchlila. Naše pouto bylo a stále je tím nejcennějším, co máme.

Podle všeho se z Dona Juniora, Ivanky a Erica jakožto dětí rozvedených rodičů obklopených bohatstvím a nevyhnutel-

ně slavných mohly stát ty nejzničenější, nejzdrogovanější bohaté chudinky této planety. Namísto toho jsou z chlapců oddaní manželé a otcové, a společně řídí společnost v hodnotě mnoha miliard dolarů. Ivanka je báječná matka a manželka, má svou vlastní značku oblečení, šperků a obuvi, napsala dvě knihy (věřím, že k té nejnovější nazvané *Women Who Work* jsem ji inspirovala já), teď je asistentkou svého otce, prezidenta Spojených států, a aktivně usiluje o zlepšování života žen a dětí. Myslím si, že Ivanka sehrála v Donaldově vítězství velkou roli. Voliči se na ni podívali a pomysleli si: „Ta se mi líbí. Té věřím. Svého otce miluje. Nemůže být až tak špatný.“ Kdoví? Jednoho dne by se mohla stát první ženou – a první židovkou – v prezidentské funkci.

Lidé se mě často ptají na tajemství úspěšného mateřství a já jim odpovídám pokaždé stejně: žádný zázračný recept neexistuje. Svým dětem jsem říkala: „Nelžete, nepodvádějte, nekraďte. Nekuřte, neberte drogy, nepijte.“ Byla jsem přísná a náročná, ale vždycky milující a vřelá. Povzbuzovala jsem je ve sportování a soutěživosti a jejich život jsem obohacovala setkáními s rozličnými kulturami a uměním. Vždycky musely nést odpovědnost za své skutky a nedovolila jsem, aby jim cokoli prošlo. Vlastním příkladem jsem jim ukazovala důstojnost, pečlivost a odhodlání a stanovila jsem jim věku přiměřené povinnosti a zásady, které bez námitek dodržovaly – jinak by byl oheň na střeše.

Správně jsem je vychovávala a oni se báječně vyvedli. Zdá se to být prosté. A přesto jsou lidé šokovaní, když vidí, že z mých dětí nejsou trosky a nepotřebují intenzivní terapii. Veřejnost si často dělá nesprávné závěry. Podle pořadu *Saturday Night Live* by Don měl být upjatý, vážný a beze smyslu pro humor. Ve skutečnosti je ale velmi citlivý, sarkasticky vtipný a naprosto uchvácený svými pěti dětmi, které má se svou ženou Vanessou. Erica vidí naprosto špatně, jeho vlídnost si

pletou s naivitou. Eric rozhodně je vlídný, ano, ale je také moudrý, loajální, velkorysý, otevřený, bystrý, zdvořilý, je mistrem konverzace a je plný energie a nadšení. A Ivanka. No ovšem. Lidé si o ní myslí, že je neustále nablýskaná a elegantní, pořád se ovládá, že je to princeznička, ona je ale ve skutečnosti nohama na zemi, je empatická, bystrá, občas zranitelná a hluboce jí záleží na lidech, které má ráda, a na případech, za něž se postaví.

Rozhodla jsem se vyprávět příběh o každé z etap jejich životů od raného dětství po současnost, uvést na pravou míru pohled na to, jací opravdu jsou. Budu vyprávět také pár příhod ze svého vlastního dětství a mládí, abyste pochopili, jaká jsem doopravdy já. Matka utváří dítě. Všechno, co jsem potřebovala vědět o tom, jak být dobrým rodičem, jsem se sama naučila dlouho předtím, než jsem se stala první manželkou Donalda Trumpa. Pokud moje děti obdivujete a chtěli byste sami vychovat skvělé, ambiciózní vítěze, můžete čerpat tipy z těchto stránek – nebo z mých dětí samotných. Don, Ivanka a Eric přispěli svými vlastními příhodami a postřehy, uvedenými v rámečcích.

Ivanka

Jsem na naši matku ohromně pyšná a jsem nadšená, že tuhle knížku napsala. Je pro nás pro všechny úžasnou mámou, učitelkou a inspirativní osobou.

Zdaleka ne každá dcera by byla tak nadšená a hrdá, když se její matka chystá vyzradit historiky o jejím dospívání a jejích někdejších láskách. Ivanka ale neměla proč si dělat starosti. Vždycky se chovala skvěle. Dobře ví, že bych ji tehdy zabila, kdyby prováděla nějaké hlouposti.

Eric

Máma byla tvrdá. Nestrpí žádné nesmysly, a to se mi na ní moc líbí. Věřím, že právě neoblomnost je její největší výhodou. Je také elegantní, okouzlující a zábavná. Její osobnost zahrnuje široké spektrum vlastností. Okouzlujících může být plno lidí, možná ale nejsou tak nároční. Naše máma má legrační, trochu šibalský smích. Dokáže vyprávět historku a být přitom nesmírně zábavná. Současně jí ale sděluje svou neoblomnost, která vyžaduje respekt.

Co na to říct? To dítě mě má přečtenou.

Část první

HODNOTY ČESKÉ RODINY

Kapitola první

SLEDUJÍ NÁS

Před nějakými třiceti lety mne můj přítel Dennis Basso, návrhář kožichů tehdy nově otevřeného butiku na Madison Avenue požádal, abych se stala tváří jeho první módní přehlídky. Ve finále jsem kráčela po molu v dlouhém sobolím kožichu. V polovině osmdesátých let bylo hnutí proti přírodním kožešinám v plné síle. Ženy, které si vyšly v norkovém kožichu, se občas dočkaly toho, že je protestující z organizace PETA pocákali červenou barvou. Přátelé se ujišťovali, jestli jsem si opravdu jistá, že chci na přehlídce předvádět kožich. „Nebojíš se, co o tobě budou psát v novinách?“ ptali se.

„Ne, tisku se nebojím,“ řekla jsem. „Vyrůstala jsem v komunistickém Československu. Neustále nás sledovala tajná policie. Říkali nám, co máme jíst, kde máme pracovat, jak máme myslet. Přišla jsem do Ameriky užívat si svobodu a příležitosti. Hodlám se oblékat, jak chci, a od nikoho si do toho nenechám mluvit.“

To si pište, že jsem si ten sobolí kožich oblékla, a náramně jsem si to vychutnala. O mé účasti na přehlídce nikdo nenasal jediné špatné slovo, a i kdyby, naprosto nic bych si z toho nedělala. V zemi, kde jsem vyrostla, nebyly žádné svobodné tiskoviny, které by psaly o společenských akcích a módních

přehlídkách. Dokud jsem se v letech dospívání coby závodní lyžařka nepodívala na Západ, ani jsem nevěděla, že něco jako „móda“ vůbec existuje! A na nějaké protesty za zvířecí – nebo lidská – práva rovnou zapomeňte. Pokud jste vystoupili proti čemukoli, zatkli vás, zavřeli do vězení a víckrát už o vás taky nikdo nemusel slyšet.

Takže ne, nebojím se nikoho: reportérů, protestujících, ani bývalých manželů. Není pochyb o tom, že moje nebojácnost souvisí se skutečností, že jsem vyrůstala za železnou oponou.

Soudruh Josif Stalin ze SSSR zosnoval v únoru 1948 nepřátelské převzetí moci od demokratické československé vlády. Kohokoli, kdo se novému režimu vzepřel, poslali na doživotí do vězení. Než jsem se narodila, byla moje vlast svobodná a šťastná a v rozpětí pouhých několika měsíců byla demokracie demontována diktátorským režimem.

Narodila jsem se přesně jeden rok po stalinském převratu Milošovi a Marii Zelníčkovým, inženýrovi a telefonní operátorce, v průmyslovém městě Zlín (komunisti mu říkali Gottwaldov) na jihovýchodě země. Zlín, který leží asi 300 kilometrů od Prahy, byl městem, v němž se těm u moci podařilo dokonale odblokovat jakýkoli vliv Západu včetně informací o něm. Narodila jsem se předčasně, o dva měsíce dřív, vážila jsem jen půldruhého kila a rodiče pro mě ještě neměli vybrané jméno. Moje matka se obrátila na přátelskou ženu na vedlejší lůžku a zeptala se: „Jak jste svou dceru pojmenovala?“ Žena odpověděla: „Ivana,“ a tak mi to jméno dali také. Moji rodiče Rusy nesnášeli, přesto mi ale dali ruské jméno. Možná si mysleli, že mi to u Sovětů pomůže.

Než se chopili moci Stalinovi stoupenci, rodina mého otce byla zámožná. Moje babička Katrine byla ředitelkou Baťovy továrny na boty, největšího podniku v kraji. Odcházela do továrny v pět hodin ráno a řídila ji celý den, zatímco můj děda

Emmanuel byl v domácnosti, myl nádobí a nakupoval, což bylo převrácení genderových rolí ve čtyřicátých letech neslýchané. Obchodní prozíravost mám po babičce. Zanícení mám po otci, který navzdory silnému tlaku režimu odmítl vstoupit do komunistické strany. Zachoval si čest, ale musel se vzdát výhod – přístupu k lepší práci, bydlení a školám – ty získávali věrní straníci (často vládní špehové). Vždycky jsme byli sledováni. Když můj otec odmítl vstoupit do komunistické strany, nebyl persekvován, protože byl nadaný elektroinženýr a oni jeho schopnosti potřebovali. Vzpomínám si na svitky výkresů na našem kuchyňském stole a na tátu, který mě učil, jak se v nich vyznat, když jsem byla ještě batole – což je dovednost, která se mi náramně hodila při práci na Trumpových nemovitostech stejně jako tehdy, když jsem si nechávala zrenovovat svůj sedmipodlažní dům na Východní 64. ulici na Manhattanu.

Za komunistů žijí všichni na stejné úrovni v jedné obrovské rozsáhlé střední třídě. Nikdo není bohatý ani chudý. Lékař má stejnou životní úroveň jako zemědělec. (Výhody otcových rodičů za komunismu zmizely, ale Katrine v továrně na boty stejně dál excelovala.) Lidé nesměli samostatně podnikat, otevřít si obchod nebo si v garáži zřídit novou firmu. I kdybyste pracovali nesmírně tvrdě a dosáhli velkého povýšení, stejně byste dostávali prakticky stejný plat, a tak se nikdo nenamáhal. Jít za svým štěstím? Dělat, co vás baví? Pokud se to stalo, byla to čirá náhoda. Nikdo nemohl vynikat v profesích jako dekoratérství, projektování nebo developerství. Veškerou výstavbu a bydlení řídila vláda.

Náš dům byl státní, byla to dvoupodlažní užitková krabice s jednou rodinou v patře a jednou v přízemí. Tyhle naprosto identické betonové krychle byly postavené v pravidelných rozestupech, vypadaly jedna jako druhá. U každého domu byl maličký dvorek. Až do svých deseti let jsem bydlela v jed-

nom pokoji s rodiči a spala nejdřív v dětské postýlce a potom v malé posteli, kterou pro mě vyrobil otec. Když jsem byla starší, udělal mi místnost v nízkém prostoru mezi schodištěm a stropem. Dnes byste tomu se značnou dávkou velkorysosti mohli říkat „loft“. Bylo to tam maličké, ale moje, na stěny jsem si pověsila vlastní kresby. Nebylo tam místo na nic než na spaní. Moc jsem tam ani nečetla, knížky byly těžko k sehnání, a já navíc na pohádky neměla čas.

Ostatní holky ve škole, ty, jejichž otcové byli oddaní straníci, nosily kupované šaty. Mně šla všechno oblečení matka. Straníci dostávali víc přidělových lístků na maso, mouku a cukr než my a nikdy se nemuseli uchýlovat k obchodování na černém trhu, když jim ke konci měsíce došly základní potraviny. Nikdy jsme ale neměli hlad a nic nám nechybělo, protože moji rodiče byli příčinliví. Táta nosil domů kapry a sumce, které chytal v nedalekém rybníce. Máma byla geniální ve shánění a uchovávání potravin. Babička ji naučila ukládat jablka a mrkev do hrnců s pískem, kde vydržely celou zimu. Chodila do lesa na lišky a hříbky, trhala maliny a borůvky, které zavařovala, stejně jako hrušky a broskve. Čerstvé ovoce bylo v zimě prakticky nedostupné. Před Vánocemi se na pomeranče stály fronty dlouhé desítky metrů. Můj otec jednou čekal hodiny, aby mi koupil banán, když ho ale donesl domů a já ho ochutnala, ani mi nechutnal. K narozeninám mi matka pokaždé upekla dort s vanilkovou polevou a ovocem, což byla v zimě vzácná pochoutka.

Pro Američany, kteří vyrůstali v padesátých a šedesátých letech, je těžké představit si život bez televize, rokenrolu a drive-in kina, my ale žádnou takovou zábavu neznali. Elvis? Marilyn? Beatles? O jejich existenci jsme neměli tušení. Železná opona se tomu neříkalo nadarmo. Nikdo se nedostal ven a nic ze Západu neproniklo dovnitř. Hrála jsem si s panenkami, které mi vyrobila máma, vyšívala ubrusy

a ubrousky, a trávila čas se svým nejlepším přítelem, obrovským německým ovčákem Brokem, jehož štěkání připomínalo výstřely z pistole. Mohla jsem ho tahat za ocas, zakrývat mu oči rukama a jezdit na něm po dvorku jako na koni, a on si to nechal líbit. Zbožňoval mě a chránil mě. Když se ke mně někdo jen přiblížil, vrčel a vyděsil ho k smrti.

Nějaké desky a knížky jsme měli, ale jen ty schválené českými a ruskými komunisty. I moje školní učebnice byly cenzurované. O existenci Ameriky jsem věděla, protože ten veliký kus země byl vyobrazený na mapě světa, o životě v ní jsem ale nevěděla nic. Veškeré západní myšlenky, a hlavně americká kultura, byly zcela zapovězené. Žili jsme ve stavu, kdy jsme znali čistě jen svou rodinu, schválené umění a literaturu a sporty. Nevěděla jsem, o co přicházím, ani že vůbec je oč přicházet.

Komunisti zakázali i náboženství. Moji rodiče byli vychováni jako katolíci, pokud vás ale někdo od policie přistihl ke kostelu se jen přiblížit, trestem bylo značné zneprůjemňování života. Zastavovali vás na ulici, udělali vám domovní prohlídku nebo vám odebrali potravinové lístky.

Navzdory naší skromné obezřetné existenci se nám bohatě a štědře dostávalo lásky. Moji rodiče, oba naprosto senzační lidé, se šíleně milovali. Neustále se líbali, mě to ale nikdy nepřivádělo do rozpaků. Byla jsem pravá tatínkova holčička, věčně jsem ho objímala, šplhala mu na klín a držela se ho za ruku. Vztah Ivanky a Donalda v jejím dětství mi připomínal můj vztah s otcem. Připadalo mi naprosto nespravedlivé, když média vyhrabala jejich staré fotky a udělala z jejich náklonnosti něco nepatřičného. Lidé se mě ptají, co si myslím o Donaldových poznámkách o Ivančině kráse a já je odbydu mávnutím ruky. Jeho spontánní poznámky ho občas přivedou do problémů, ale na tom, jak blízcí si byli a stále jsou, není naprosto nic nepatřičného. Když byla Ivanka mladší,

dožadovala se jeho pozornosti, při každé příležitosti za ním chodila do jeho pracovny, opakovaně mu telefonovala z kanceláře školníka. Já dělala totéž s mým tátou. Přála jsem si trávit s ním víc času, on ale musel pokaždé odejít, aby chytil první ze dvou navazujících autobusů, kterými denně jezdil do práce. Pracoval neskutečně tvrdě, aby nám zajistil, co mohl, a aby mě připravil na život, v němž si člověk musí poradit sám. Měla jsem naprostou důvěru v to, že mě ochrání a že pro něj budu vždycky na prvním místě. Oba rodiče se ke mně, ke svému jedinému dítěti, chovali jako k princezně. Teoreticky bych tehdy byla ráda, kdybych měla nějaké sourozence, ale jelikož jsem se musela zabavit sama, stala jsem se nezávislou a soběstačnou.

Mámin život se točil okolo mě. Vstávala brzy za svítání, aby mě vzbudila, dala mi snídani, pomohla mi s domácími úkoly a s česáním, to všechno před mým odchodem do školy. Svůj „volný“ čas trávila máma prací telefonní operátorky v továrně na boty, nakupováním, uklízením, spravováním oblečení a vařením. Neumím si představit, jak těžké by to pro ni muselo být, kdyby měla víc dětí. Ve tři odpoledne mě vyzvedla ze školy a vzala mě na odpolední trénink, než zamířila domů, aby uvařila večeři a před spaním mi pomohla s učením. V posteli jsem byla denně v sedm hodin. V tu hodinu hráli v rádiu pokaždé stejnou lidovou písničku a to byl pro mě signál, že mám všeho nechat a jít spát.

Každé léto jsem jezdila k matčiným rodičům do jejich statku/vinohradu na Moravě. Matka mě ve městě posadila na vlak a já musela v půli cesty sama přestoupit. Upozorňuji, že mi bylo teprve šest let. Babička Anna si mě pak vyzvedla na druhém konci. Na vesnici byl život mnohem snazší než ve Zlíně. Například tam člověka na každém kroku nesledovala policie, a taky jsem nemusela každý den za svítání vstávat kvůli škole a tréninku. Mohla jsem si hrát se slepicemi,

kozami, kachnami a psy. Vzpomínám si na šlapání hroznů ryzlinku na výrobu vína. Lidé přicházeli na vinohrad ochutnat víno, přikusovali k němu krajíček domácího chleba se slaninou, a někdy si ho demižon koupili domů. Moji prarodiče Anna a Václav mě brali na letní slavnosti, kde tančilo dvanáct krásných dívek a dvanáct pohledných chlapců, všichni v tradičních krojích, a všechny ženy napekly koláče s tvarohem zdobené ořechy a ovocem.

V létě jsem se opravdu dobře najedla. Všechno jídlo bylo z vlastního hospodářství. Měli jsme rajčata, fazolky, broskve, okurky, mrkev a salát. Babička krmila kachny obilím, aby jim narostla velká játra. Játra jsme smažili a jedli posolené kachní sádlo na domácím chlebu. Lahůdka. Chovali také prasata, která se jednou do roka porážela a na dřevěném stole vedle schodů do sklípku se zpracovávala na jitrnice a jelita. Využila se každá část prasete, od rypáku po ocásek. Jednou jsem si hrála ve sklípku, když se celý stůl s prasetem zhroutil. Stokilové mrtvé zvíře zablokovalo východ a já tam dole uvízla na celý den. Nevadilo mi to. Měla jsem se báječně. Ujíдалa jsem ze zásob slaniny a okusovala máslo a chleba, které jsme tam skladovali. Když mě našli, v hroudě másla byly otisky mých zubů.

Léto skončilo a já se vrátila do města a ke své práci. Měla jsem dvě zaměstnání: školu a sport. Ve škole jsem si musela pečlivě hlídat známky, protože jsme nebyli členy strany. Kdybych neměla skvělé výsledky, nesměla bych dál studovat a musela bych jít pracovat do továrny. Od šesti let jsem také sportovala, trénovala a závodila v plavání a lyžování. Otec mě dal na sporty, abych zesílila. Chtěl mi také umožnit cestu vzhůru, a možná i ven. V komunistickém Československu existovaly jen dva způsoby, jak vyniknout a pozvednout svou rodinu na vyšší úroveň. Jedním z nich bylo věnovat se sportu a vyhrávat v závodech. Druhým způsobem bylo stát se nadějným

houslistou, klavíristou nebo baletním tanečníkem. Když jste měli dobré výsledky, posílali vás do zahraničí na soutěže nebo vystoupení. Pokud jste byli velmi dobří a vyhrávali nebo měli ohlasy u publika, mohli jste pro svou rodinu doma získat zvláštní privilegia.

Členové strany měli i v těchto oblastech výhody. Dostávali lepší trenéry a učitele než já. Můj otec věděl, že budu soutěžit s dobře připravenými sportovci, a vedl mě k tvrdšímu tréninku, abych vyhrávala. V jedné z mých nejstarších vzpomínek mě můj táta, sám závodní plavec, vzal k rybníku nedaleko našeho domu, naložil si mě na záda, já se ho držela kolem krku a on začal plavat. Byly mi asi čtyři roky. Voda byla jako led – nesnášela jsem studenou vodu, což mi zůstalo dodnes – ale jízda na tátových zádech doprostřed rybníka se mi líbila. Uvolnil mi ruce, kterými jsem se ho křečovitě držela, ponořil se a znovu vyplaval kousek ode mě. Nechal mě šlapat vodu.

„Teď musíš doplavat zpátky ke břehu,“ řekl.

Věděla jsem, o co mu jde. Přimět mě plavat zkoušel už dřív. „Ne!“ řekla jsem. Byla jsem paličaté dítě a nemohl mě donutit dělat něco, o jsem dělat nechtěla.

„Dostaneš ode mě sto korun,“ což byl ekvivalent pěti dolarů.

Tohle bylo nové. Zamyslela jsem se nad tím a řekla: „Tak jo, domluveno.“

Plavat nebylo tak hrozné, jak jsem si myslela, a já začala závodit. Kdykoli jsem vyhrála, táta mi dal pomeranč (veškeré tropické ovoce se dováželo z komunistické Kuby a bylo to něco mimořádného). Musel mi dát spousty pomerančů, protože jsem vyhrávala často. Když mi bylo pět, vzal mě táta prvně lyžovat, a já se do lyží okamžitě zamilovala. Začala jsem soutěžit a svůj první závod jsem vyhrála v šesti letech. Vyhrávala jsem tak často, že si mě režim všiml a začal mě sledovat ještě pozorněji.

Dalších pět let jsem plavala nebo lyžovala, kdykoli jsem nebyla ve škole nebo nespala. Vstala jsem, najedla se, připravila si věci do školy, šla do bazénu, hodinu plavala, šla do školy, šla domů, udělala si úkoly, snědla večerí a v sedm hodin odpadla. Každý víkend jsem byla na kopcích a celý den lyžovala. Moje sportování se stalo náplní života i pro matku. Musela mě dopravit na každý trénink a každý závod. Mohli byste ji přirovnat k americkým fotbalovým mámám, ona ale neměla doma nikoho na výpomoc, neměla k dispozici spolehlivé auto ani peníze na benzín, neměla velký supermarket, kde by nakoupila, mražená jídla ani moderní přístroje. Byla ovšem pořádně tvrdá a nikdy si nestěžovala.

Podle tohoto hektického harmonogramu jsme žili celé moje dětství. Obtížný trénink ve dvou sportech bylo to jediné, co jsem dělala. Nevadilo mi to. V mých třinácti letech ale trenéři položili otci otázku, která se týkala mojí sportovní budoucnosti. Cílem každého sportovce bylo dostat se do olympijského týmu. Otec měl za to, že mám šanci v obou sportech, trenéři ale říkali, že plavání rozvíjí horní část těla, zatímco lyžování je celé o nohou. Zkrátka a dobře: oboje dělat nemůžu. Musím si vybrat buď jedno, nebo druhé. Rodiče nechali rozhodnutí na mně.

Ten víkend jsme se chystali na rodinnou chatu v horách. „Naše rodinná chata“ zní honosněji než skutečnost. Byla to chatička se sedlovou střechou až k zemi, a abychom se tam dostali, museli jsme jet autobusem a potom ještě šlapat tři kilometry do kopce v těžkém prachovém sněhu. Když jste si chtěli zalyžovat, museli jste vylézt nahoru po svých a dolů se svézt na lyžích. Žádné kotvy ani sedačkové vleky. Jezdili jsme na chatu s přáteli a sousedy. Několik mužů šlo vpředu, aby prošli stopu, děti šly uprostřed a ženy vzadu. Všichni nesli v rancích na zádech jídlo na víkend. Jednou vzala máma sklenici malinového džemu, kterou chtěla nechat na chatě,

já ji ale chtěla pro sebe a před návratem do města jsem si ji tajně strčila do batohu. Když otec sundával můj batoh ze střechy autobusu, omylem ho upustil. Ukrytá sklenice se rozbila a džem byl všude. Táta se hrozně zlobil a celé dva kilometry od autobusu domů mě hnál před sebou.

Na chatu jsme se chystali i víkend po otcově rozhovoru s mými trenéry o nutnosti rozhodnout se pro plavání, nebo lyžování. Před odjezdem mi táta řekl: „Pokud chceš dál plavat, Ivano, zůstaň ve městě u babi a dědy a běž do bazénu. Pokud chceš lyžovat, buď zítra na kopci.“

Nepotřebovala jsem si nic rozmyslet. Druhý den jsem stála na kopci.

Plavání pro mě nebylo. Být stále pod vodou, obklopená čtyřmi stěnami, bylo příliš nudné. Dávala jsem přednost nebezpečí rychlé jízdy po ledovém svahu na dvou prkýnkách rychlostí 130 kilometrů v hodině. V plaveckém týmu bych jezdila od bazénu k bazénu. Ale v lyžařském týmu bych jezdila od jedněch hor k druhým, do Itálie a Rakouska, Švýcarska a Francie, potkávala bych lidi ze Západu a viděla divy za železnou oponou.

Stala jsem se členkou národního juniorského lyžařského týmu a věnovala sportu ještě víc času a energie. V důsledku toho trpěly moje známky. Špatné známky mě vystavovaly vážnému nebezpečí, že mě vyloučí ze školy. A tak mě táta to léto místo na venkov postavil k výrobní lince v Baťově továrně na boty, aby mi ukázal, jak by můj život vypadal bez vzdělání. Tehdy jsem ještě neznala Louboutina. Zнала jsem jen Baťu. Nebyly to zrovna elegantní botičky, vidíte? Představa, že bych celý život prožila u pásu a vyráběla ty ošklivé nudné boty, mě dokonale vyděsila. Prosila jsem otce, abych směla odejít, on mě ale přiměl zůstat, dokud jsem se nepoučila. Řekla jsem si: „Něco takového budu znovu dělat jen přes vlastní mrtvolu.“ Věřte, že když jsem se ten podzim vrátila do školy, měla jsem samé jedničky.

Moji rodiče pracovali tvrdě kvůli mně a já pracovala stejně tvrdě kvůli nám všem. Být méně než nejlepší zkrátka nepřicházelo v úvahu, protože tady skutečně a doslova platilo, že jedna chyba může člověku zkazit celý život. Nebyli jsme si jistí, komu mimo okruh rodiny můžeme důvěřovat. Bylo až příliš běžné, že někdo ze sousedů, učitelů nebo trenérů udal lidi na policii kvůli tomu, že řekli nebo udělali něco nepatřičného. V mém dětství vládla disciplína, odhodlání a lojalita. Žádný jiný způsob, jak přežít, jsem neznala.

Kapitola druhá

MINIŠORTKY, RTĚNKA A TANKY

Když mi bylo čtrnáct, český juniorský tým jel na konci léta trénovat na lyžařský tábor do Itálie na Matterhorn. Nebyla to zkušenost se Západem, v níž jsem doufala. Mohla jsem být kdekoli, protože jsem za celou dobu neviděla nic než ubytovnu, tratě a jídelnu. Komunističtí koučové a trenéři nás hlídali na každém kroku. Lyžaři nesměli opustit pokoj bez policejního doprovodu. Vstávali jsme za svítání a šli rovnou na kopec absolvovat tříhodinový trénink. Trénovala jsem slalom (lyžováním mezi těsně nastavenými tyčemi), obří slalom (lyžování mezi tyčemi s většími rozestupy) a moji specialitu, kterou byl sjezd (co nejrychlejší přímá jízda ze svahu). Sjela jsem po dráze, vyjela lanovkou nahoru a zase sjela dolů, stále dokola. Když bylo slunce vysoko a sníh ztěžkl, s trenéry jsme na úpatí hory běhali sprinty a cvičili v posilovně. Po obědě jsme byli zpátky na svahu, jezdili až do západu slunce, kdy se svahy měnily v čistý led, který pod lyžemi křupal a praskal.

Můj život byl: lyžování, lyžování, jídlo, běhání, trénování, lyžování, jídlo, spánek. Byla jsem vězenkyní systému a cítila se v něm pořádně polapená. Alespoň v euforii z rychlé, nebezpečné jízdy jsem si ale připadala volná. Byla jsem na sebe tvrdá, abych byla rychlá a abych vítězila. Kdybych nevyhrá-

vala, mohli mě z týmu vyloučit. Když člověk nabral na trati pár vteřin, mohl přijít o umístění. Pokud někdo utrpěl vážný pád a něco si zlomil, bylo po všem. Sbohem cestování, sbohem výhody pro rodinu, zpátky k výrobní lince na zbytek života.

Tým jel do Vídně, která byla jen dvě hodiny jízdy z mého rodného města, klidně ale mohla být na jiné planetě. Prvně v životě jsem tam na trhu viděla v únoru jahody. Nemohla jsem věřit vlastním očím. Čerstvé ovoce v zimě? A kdokoli si ho může koupit? Celý trh mě uchvátil. Ovoce a zelenina všech druhů a barev, věci, které jsem nikdy neviděla, řezníci s desítkami druhů masa v přepravkách, a lidé ze všech vrstev společnosti přicházeli do obchodu, koupili si, co je napadlo, a odnesli si to domů zabalené do hnědého voskovaného papíru.

Ve Vídni jsem byla jako u vytržení z té spousty krásných věcí, ze stylového oblečení, ve kterém ženy chodily po ulicích, z obchodů s knihami, nábytkem, uměním, hudebními nástroji, čepicemi, krásnými botami (žádný Baťa), bonbóny, čokoládou, preclíky, pivem – spoustou piva – a z restaurací plných šťastných, smějících se lidí, kteří drželi v rukou jídelní lístky s nekonečným výběrem. Chodila jsem po městě a každou chvíli mi z něčeho poklesla brada. Ta rozmanitost mě ohromovala. O existenci takové hojnosti jsem neměla zdání. Pro mě byly i nejobyčejnější věci luxus. Telecí jednou za měsíc byla rozmařilost. Ale tady byly dorty a šampaňské, obrovská nablýskaná auta a kožichy. Tohle byl onen lepší život na druhé straně. A já si toho dne přísahala, že v takovém světě budu žít.

V sedmnácti letech jsem přišla do Prahy studovat na Karlově univerzitě, nejstarší univerzitě ve střední Evropě založené roku 1348 (300 let před Harvardem). Nebýt mých dobrých známek a lyžování, nikdy by mě ke studiu němčiny a angličtiny nepřijali. Byly to jazyky, které mi měly dopomoci k tomu,

aby mi svět ležel u nohou. Ocitla jsem se sama ve velkém městě vzdáleném několik hodin od domova, ale cítila jsem se tu v bezpečí.

V té době se Československo začínalo probouzet z dlouhé sovětské zimy, nastávalo období, které vstoupilo do povědomí jako Pražské jaro. Prvním tajemníkem Komunistické strany Československa byl zvolen politický reformátor Alexander Dubček, který zmírnil omezení platící pro umění a média, vystupování na veřejnosti a cestování. V důsledku toho naše hlavní město překypovalo novou kulturou a myšlenkami, které chtěly překonat útlak posledních dvou desetiletí. Otevíraly se kavárny a tančírny. Lidé četli zakázané materiály a psali vlastní. Do našeho světa pronikala nová hudba a já se pohybovala v samém středu kulturní revoluce.

Pořád mě samozřejmě dobře hlídali. Nejenže jsem byla v univerzitním lyžařském týmu, začala jsem také s modelingem a herectvím. Ve škole jsem začínala být trochu známá – režim měl ale způsoby, jak vám dát na srozuměnou, kdo tady všechno řídí. Kdykoli jsem se vrátila ze Západu, musela jsem se hlásit na policejní stanici k dvouhodinovému „rozhovoru“ (tedy výslechu). Seděla jsem na kovové židli v místnosti s bílými stěnami a dva muži mi kladli pokaždé tytéž otázky: „Jak chodí lidé oblékaní?“ „Co jedí?“ „Co říkají?“

Nechala jsem je tahat ze mě rozumy a odpovídala jim věčně a krátce. Skutečné pocity jsem si nechávala pro sebe. Kdybych jim příliš nadšeně vykládala o tom, že jsem ve Vídni viděla v zimě jahody, mohli by se obávat, že zběhnu, a už by mě nenechali znovu vyjet. Předstírat nezájem byl dobrý trénink pro moje budoucí jednání s médii, taky mě to ale naučilo skrývat emoce a neprojevovat je navenek. Dodneška je mi velmi zatěžko dát na sobě znát svou zranitelnost.

Po hodině otázek mě nechali jít. „Dobrá, Ivano. Uvidíme se za měsíc,“ řekli a já tam odtud pomalu vyšla. Chtělo se mi utíkat.

Během doby jsem tyhle rozhovory znala velmi dobře, protože jsem kvůli lyžování cestovala opravdu často, a začala jsem ty muže brát méně jako své nepřátele a více jako obyčejné lidi, kteří jen dělají svou práci. Začala jsem jim vozit z cest dárky: žvýkačky a cigarety, rtěnky a punčocháče pro jejich přítelkyně. Moje rozhovory se o hodně zkrátily. V té bílé místnosti se mi dobře osvědčil tátův trik s nabídnutou stokorunou, když doplavu ke břehu. Drobný úplatek dělal divy.

Lyžaři si spolu nesměli nic začínat. Kdyby se o zapovězeném sexu dozvěděli trenéři, mohli vás vyloučit z týmu. Totéž platilo o alkoholu. Jedno pivo stačilo k trvalému vyhazovu. Chodila jsem tehdy s klukem, který se jmenoval George. Svůj romantický vztah jsme drželi v tajnosti, svoje přátelství ne. Společně jsme trénovali, místo rande jsme ve městě běhali po schodech a venku po lesích. Prvně v životě jsem díky našim rakouským sponzorům, firmám Fischer a Atomic Skis, měla nějaké peníze. Koupila jsem si tmavomodrý Fiat 500 a George si opatřil BMW. Ve škole jsme museli mít dobrý prospěch, dostali jsme ale mimořádný studijní plán. Od srpna do dubna jsem byla na horách, a tak jsem zkoušky skládala v květnu, červnu a červenci. Celoroční dávku vědomostí jsem si nacpala do hlavy během týdne, vystříhla jsem test a další den zase všechno zapomněla. Ve škole jsme měli zvláštní jídelnu a dostávali jsme stravenky na každodenní obědy a večeře, ale protože jsem byla tak často pryč, měla jsem spousty lístků navíc, a tak jsem vždycky pozvala všechny přátele – výtvarníky, muzikanty, architektky, pražské rebely – do jídelny na telecí či kuřecí maso a čerstvou zeleninu, k nimž se běžně nedostali.

Se sportovci se zacházelo jako s národními hrdiny a měli spoustu výhod. Dokud jsem byla v lyžařském týmu, mohla jsem se svým Fiatem parkovat kdekoli ve městě. Jednou jsem zaparkovala moc blízko tramvajových kolejí, z tramvaje vystoupilo pár chlapů, auto zvedli a přenesli ho o metr doleva.

Nedaleko školy byl tunel, a když jsem jím projela, byla jsem z domova ve škole za pět minut. Jenže tunel byl jednosměrný, a tak se to muselo objíždět a cesta se protáhla o dvacet minut.

Počkala jsem, až kolem pojedou tramvaj, a vjela podél ní do protisměru. Policisti na druhé straně mě nemohli vidět. Dědala jsem to tak léta, než mě jeden konečně zastavil.

Ve svých kratičkých šortkách a vysokých kožených botách (módním oblečení, které umožnily Dubčekovy reformy) jsem si zahrála na malou venkovskou holku a rozbřečela se. „Strážníku,“ řekla jsem. „Já se ztratila!“

„Děláte to už roky a teď za to zaplatíte!“ řekl on.

Tolik k mému hereckému talentu.

Dostala jsem pokutový lístek a dostávala jsem ho od něj opakovaně, kdykoli mě chytil. Když jsem šla příště na policii na svůj pravidelný rozhovor po návratu z ciziny, podala jsem jim karton cigaret, punčocháče a tlustý štos pokutových lístků za špatné parkování a dopravní přestupky. „Měla jsem tak napilno s lyžováním a studiem, že jsem je zapomněla zaplatit,“ řekla jsem. Pokuty mohly mít hodnotu nějakých sto dolarů.

Velitel strčil dárky do stolu a řekl: „Dobře, Ivano. Ale pokuty platit musíte. Dejte mi deset dolarů.“

Byla jsem dobrá studentka a rozhodla jsem se pokračovat ve studiu na fakultě tělesné výchovy. Zůstávala jsem i v lyžařském týmu. Roku 1968 se Pražské jaro překulilo do léta. Brzy mě čekal odjezd na lyžařský tábor do Cervinie, vůbec se mi ale nechtělo opustit své přátele ve městě, kde jsme si užívali takovou zábavu. Rusům se ovšem nelíbilo, že by Češi měli přemýšlet a učit se nebo zapomínat, kdo je tady pánem. V srpnu se do Československa přivalilo na pět tisíc sovětských tanků a některé dorazily až na Václavské náměstí, kulturní a historické centrum Prahy.

Zemi napadlo dvě stě tisíc vojáků ze Sovětského svazu a dalších zemí Varšavské smlouvy, s cílem upevnit svou kont-

rolu, rozdrtit nový pocit svobody a odstavit Dubčeka od moci. Pracovníci Československého rozhlasu odmítali předat vysílání. Před budovou se střílelo. Vládní představitelé, kteří vzdorovali, byli obklíčeni a posláni do Moskvy. Během okupace zemřela více než stovka lidí, mezi nimi studenti jako já a moji přátelé. Byla to jedna z největších vojenských invazí od konce druhé světové války.

V Praze vládl zmatek, bylo to jako zlý sen. Viděla jsem přijíždějící tanky a běžela se schovat do univerzitních kolejí. Na druhý den odjížděl vlak s mým týmem do Itálie a já byla v něm. V Cervinii jsme byli dva týdny a podařilo se nám dostat se k novinám, abychom se dozvěděli, co se děje v Praze. Vyděsilo mě to k smrti. Dlouze a usilovně jsem přemýšlela o tom, že v Itálii zůstanu, to by ovšem znamenalo, že už se nikdy nevidím se svou rodinou a moji blízcí by měli problémy s vládou, zvlášť teď. Jejich utrpení jsem si nemohla vzít na svědomí, a tak jsem se vrátila do Prahy a byla zdrcená tou obrovskou změnou. Kavárny a kluby byly zavřené. Hudba přestala hrát. Lidé se báli vycházet ven. Nebylo divu. Ulice byly stále plné pravověrných komunistických policistů a vojáků.

S Georgem jsme mluvili o tom, jak utečeme. Jeho příležitost přišla dřív, než jsme oba čekali. Jeho otec byl architekt, který projektoval budovu Československého velvyslanectví v Londýně. Rodiče přijeli z Anglie do Prahy, oznámili Georgeovi, že se rozhodli pro emigraci, a chtěli ho vzít s sebou. Kdo by mu mohl zazlívát, že se rozhodl jet s nimi?

Než George odjel, vymyslel pro mě plán. Kamarádili jsme se s rakouským lyžařem Alfredem (Fredem) Winklmayrem. Kdybychom se s Fredem vzali, dostala bych rakouský pas, mohla bych komunistické Československo opustit legálně, a přitom bych se mohla vídat s rodinou. Manželství by samozřejmě nebylo skutečné a Fred si nedělal žádné iluze o tom, že to něco znamená. Šlo jen o to, abych získala nezbytné

doklady. Proč do toho šel? Byl to kamarád a chtěl udělat vznešené gesto, aby někomu pomohl uniknout z represivního režimu. Přijel do Prahy a roku 1971, v mých dvaadvaceti, jsme byli oddáni na úřadě. (Zůstali jsme manželi dva roky, abychom vládu oklamali, a rozvedli se roku 1973, hned jak to bylo bezpečné.) Fred se po obřadu vrátil do Vídně a já čekala měsíce na to, až dorazí můj rakouský pas. George byl na svatbě, brzy nato ale odjel za rodiči do Londýna a odtud pokračoval do Kanady. Naše loučení nebylo plačtivé ani smutné. Dostane se ven! Oslavovali jsme jeho svobodu.

Když z Prahy odjel, přišla jsem o nejlepšího přítele a cítila se hodně sama, byla jsem ale šťastná, že se mu podařilo dostat se ven. Já už sice měla nový pas, ještě jsem ale odjet nemohla. Byla jsem na polovině cesty ke svému vysokoškolskému diplomu a nemohla jsem toho teď nechat. Byla jsem jediné dítě svých rodičů a oni na mě spoléhali. Potřebovala jsem ten diplom, abych se dostala výš a získala postavení, díky němuž jim budu moci pomáhat. George jsem měla ráda a stýskalo se mi po něm, ale neoddávala jsem se stýskání. Dál jsem se soustředila na své vlastní cíle a na své povinnosti vůči rodičům a hleděla jsem do budoucnosti, kdy se s ním snad zase uvidím. Kdykoli se mi do myšlenek vloudila osamělost, zahнала jsem ji tím, že jsem se něčím zaměstnala. Ve škole jsem tvrdě pracovala a dál jsem lyžovala. Kamarád měl fenku pudla, a když měla štěňata, jedno malé černé mi věnoval. Pojmenovala jsem ho Chappy a tenhle pejsek mi potom neustále dělal společnost.

Velice brzy mě osamělost přestala trápit docela. Měla jsem psa a několik měsíců nato jsem se zamilovala.

S hudebníkem a básníkem Jiřím Štaidlem jsem se seznámila prostřednictvím společných přátel. Jeho bratr Ladislav (Láda) skládal hudbu, Jiří psal texty a legendární český zpěvák Karel Gott je nahrával, což bratrům přineslo úctu, slávu

a peníze. Jiří nebyl vůbec sportovní typ. Byl trochu při těle a na nějaké sportování nebo cvičení si rozhodně nepotrpěl. Byl ale nadaný a milý a uměl mě rozesmát. Byli jsme hrozně zamilovaní a já se stala jeho múzou. O víkendech jsme často jezdili do Láďovy vily v Jevanech. Já se učila a on seděl u psacího stroje. Z druhé místnosti jsem slyšela ťuk, ťuk, ťuk a věděla jsem, že našel slova pro novou píseň, nejspíš o mně. Oba jsme byli až po uši zamilovaní a s Jiřím jsem si uvědomila, že s Georgem nás pojilo velice blízké přátelství, ale skutečná láska to nebyla. S Jiřím to bylo opravdové. Měla jsem sice rakouský pas, ale nemohla jsem ho tam nechat.

Roku 1973 jsem musela odjet do Vídně vyřídit nějaké papírování ohledně lyžařského závodu a na ten krátký výlet jsem odjela sama. Když jsem se vrátila do Prahy, šla jsem na obvyklý rozhovor na polici – „Ano, Rakousko je hezké. Ano, ženy chodí hezky oblékané a voní se příjemnými parfémy. Jeden jsem přivezla vaší ženě!“ Potom jsem šla do bistra. Jiří mě tam měl vyzvednout a měli jsme spolu jet do Jevan, kde bychom měli klid a pokoj. Měl napsat deset písní a já se potřebovala připravit na zkoušky. Už ale nepřišel. Záhy jsem se dozvěděla, že jel vyřizovat nějaké drobnosti, měl autonehodu a je po smrti.

Podrobnosti nehody byly nejasné a mně se nepodařilo dostat z jeho rodiny vysvětlení toho, co se skutečně stalo. Je možné, že měl skleničku nebo dvě, než si sedl za volant, nevím to ale jistě. Bylo mu teprve třicet a byl nesmírně nadaný. Strašný, tragický konec neobyčejného mladého života.

Byla jsem otřesená, doslova zničená. Muž, který měnil život v píseň, který mi dělal život za komunistů snesitelným, byl najednou pryč. V jediném okamžiku jsem přišla o svou lásku a vzhledem k záhadným okolnostem jeho smrti jsem postrádala rozuzlení příběhu. Jednu chvíli byl po mém boku a v příštím okamžiku byl pryč a já se nesměla na nic ptát ani

o tom mluvit. Byla jsem hrozně mladá, něco málo po dvacítce, a tak obrovská ztráta byla víc, než jsem dokázala snést. Trpěla jsem záchvaty panického strachu a cítila se, jako bych měla zemřít na zlomené srdce.

Vrátila jsem se k tomu pevnému pilíři, který mě zatím vždycky (a stejně tak v budoucnosti) provedl všemi těžkostmi: ke svým rodičům. Jela jsem domů, plakala jim na ramičnou a dovolila jim, aby mě utěšili. Otec mi připomněl mé cíle: dostudovat a legálně odejít, abych mohla vést lepší život v některé svobodné zemi. To byl jejich plán pro mě od chvíle, kdy jsem se narodila. Po Jiřího smrti už mě k Československu poukali jen rodiče, a ti si z celého srdce přáli, abych začala od začátku někde jinde. Jakmile se usadím, budou mě navštěvovat. Tento jasný plán mi dal něco, nač jsem mohla myslet, a odváděl mě od bolesti. Pocit hluboké ztráty zůstával, ale mohla jsem mu alespoň unikat do fantazií o novém životě.

V mlžném oparu bolavého srdce jsem se prokousala zbylými přednáškami. Nasadila jsem statečný obličej, protože mi nic jiného nezbývalo, a taky proto, že jsem to musela dělat už tak dlouho. Jiřího pohřeb jsem zvládla, v dalších týdnech jsem se ale nedokázala vídat s hudebníky, výtvarníky a malíři, kteří byli našimi společnými přáteli. Nechtěla jsem chodit na stejná místa ani jíst ve stejných restauracích. Někteří z Jiřího přátel se ke mně snažili proniknout, a já je za to začala všechny nenávidět. Nenáviděla jsem Prahu a zoufale jsem už chtěla odjet. Ještě dnes po takové spoustě let mě vzpomínka na tu dobu silně rozruší. Každý rok ve výročí jeho smrti posílám Jiřímu na hrob květiny.

Ten den, kdy skončil Jiřího život, pro mě skončil i můj život v Praze. Jakmile jsem získala diplom, sebrala jsem pas, naložila do fiata kufr a Chappyho, odjeli jsme na letiště a vyrazili: nejdřív na krátkou zastávku do Vídně a pak nakonec do mého nového domova.

Kapitola třetí

VÍTEJTE V AMERICE

Překonat Jiřího smrt mi víc než cokoli jiného pomohlo snění o svobodě. Otázkou bylo, kterou zemi si mám z celého světa vybrat. Mohla jsem do Evropy. Zнала jsem se s lidmi z lyžování, to by ale nebyl tak docela průlom. Přitažlivá síla mých rodičů tak nablízku by mě sváděla k tomu, jezdit za nimi domů, a nakonec bych tam možná zůstala napořád. Československo je krásná země se skvělým jídlem a báječnými lidmi, ale po ruské invazi a po smrti mého milence jsem mezi nás potřebovala dostat oceán.

Tátova sestra s manželem žili v kanadském Torontu, ve velkém domě v prestižní části města zvané Forest Hill. Nabídli mi, že u nich můžu s Chappym nějakou dobu zůstat. Po přistání v Torontu jsem necítila nic než úlevu, že můj starý život skončil, a nadšení z nového začátku. Čím dál jsem byla od Prahy a vzpomínek na Jiřího, tím lehčeji se mi dýchalo.

Cestou z letiště do města jsem si všimla, že v některých čtvrtích jsou domy menší a stojí těsněji u sebe. V jiných byly větší a dál od sebe. Do té doby jsem takové třídní rozdělení předměstských částí města nikdy neviděla. Na rozdíl od Československa tady lidé nezůstávali od narození až do smrti uzamčení v jedné společenské třídě. Na Západě mohl člověk

svůj život změnit, když měl velký nápad, velkou práci nebo velké sny. Všechno se točilo okolo slůvka VELKÝ.

Měřítka všeho, od domů po ulice, mi připadalo obrovské. V Evropě jsou ulice úzké a do mnohých z nich se vejde na šířku jen jedno auto. Zato v Kanadě byly čtyřproudé dálnice, obrovské kamiony, robustní lidé, mrakodrapy, nákupní střediska velikosti celého městského bloku a desetipodlažní parkoviště. Z garáže mohl člověk vejít do nákupního střediska, strávit tam celý den, vrátit se do auta a vůbec nevylézt na ulici.

Všechno pro mě bylo nové. Vzrušení z toho všeho mě odvádělo od stesku po domově. Pomáhalo mi také vědomí, že jelikož jsem odešla legálně, moji rodiče mě budou smět navštěvovat. (Když zemi opustily české tenisové superhvězdy Martina Navrátilová a Ivan Lendl, svoje rodiny pak neviděli léta.) Prvním cílem mého nového života bylo získat práci a vydělat dost peněz, abych mohla rodičům poslat letenky. Museli tohle všechno vidět.

Můj strýc byl architekt a teta řídila „Costa Line“, plavební společnost se sídlem v Torontu, která organizovala výletní plavby po Evropě a Karibiku. Brzy po mém příletu mě vzali na plavbu po Karibiku. Hned první večer byl na lodi maškarní večírek. Bylo mi čtyřiaadvacet, byla jsem skutečně roztomilá, převlékla jsem se za zajíčka z Playboye – a získala první cenu! Při plavbě jsem se seznámila s jedním námořníkem, který byl ohromně pozorný. Bylo mi jasné, že se mnou flirtuje, i když moje angličtina tehdy nebyla nijak skvělá. Potřebovala jsem přátele, a tak jsem kývla na to, že s ním půjdu na schůzku. Navzdory všemu, co jsem se v Československu naučila o nutnosti být ve střehu, mě tenhle námořník obalamutil. Měla jsem ho za milého kluka, který se ke mně bude chovat s úctou. Místo toho mě vzal k sobě do kajuty a pokusil se mě znásilnit. Sotva se zavřely dveře, vrhl se na mě, jeho ruce byly všude a chtěl ze mě servat oblečení.

Předtím jsem se s napadením nikdy nesetkala a bylo to mnohem děsivější než jakýkoli komunistický výslech. Byla jsem doslova v pasti. Tenhle námořník měl v úmyslu fyzicky mi ublížit. Můj život byl v ohrožení a ten zážitek představoval nový typ strachu. Dala jsem se do křiku: „Pusť mě odsud!“ a použila jsem každý sval v těle, abych se z kajuty dostala. Vyběhla jsem do chodbičky, pořád s křikem, a našla cestu do bezpečí své kajuty.

Té noci jsem zjistila, že svoboda má mnoho podob a některé jsou drsné. Tak dlouho jsem bojovala proti velkému mlhavému nepříteli – komunismu – a té noci jsem si uvědomila, že existují také individuální, mnohem konkrétnější hrozby, které mi mohou hrozně ublížit. Pobývat ve svobodné zemi ještě neznamená, že můžu určité aspekty a hrůzy života přehlížet. Nikdy předtím jsem nebyla ve fyzickém ohrožení. Dostala jsem drsnou, ale důležitou lekci: musíš se mít na pozoru a chránit se, a zdvořilost spolu s naivitou tě může dostat do hroživých situací. Navzdory své duševní i tělesné síle jsem byla zranitelná. Od toho dne jsem si začala zdokonalovat svou intuici ohledně druhých lidí a učila se naslouchat svému vnitřnímu varovnému hlasu.

Během toho roku a půl, kdy jsem žila u příbuzných, jsem studovala angličtinu a začala s modelingem. Modeling jsem trochu dělala už v Praze a nepředpokládala jsem, že se mu budu věnovat v Kanadě – příležitost mi ale sama zaklepa-la na dveře. V jedné kavárně v Torontu ke mně přišla hezky oblečená paní a představila se jako reprezentantka agentury Williama Morrise. „Ráda bych vás zastupovala,“ řekla. *Proč ne?* pomyslela jsem si. Prověřila jsem si ji, abych se ujistila, že má oprávnění, a začala jsem v Torontu přijímat zakázky. Měla za to, že by pro mě ještě víc práce bylo v Montrealu. Ve svých šestadvaceti letech jsem se tedy znovu stěhovala.

V Montrealu žil s rodiči George (vzpomínáte si na něj?), a tak jsem šla s Chappym bydlet k nim. Pár let jsem ho ne-

viděla, bylo to ale stejné, jako bychom se nikdy nerozloučili. Obnovili jsme svůj romantický vztah z doby studií, ovšem přinejlepším vlašně. Naše přátelství bylo ale stejně silné jako tehdy, když jsme dospívali, a být zase spolu pro nás byla ta nejpřirozenější věc na světě. Také jeho rodiče mi dávali najevo, že mě mají rádi a jsem u nich vítána.

O zimních víkendech jsme s Georgem jezdili do lyžařského střediska Jay Peak ve Vermontu, dvě hodiny jízdy z Montrealu. Lyžování v Americe se hodně lišilo od toho, co jsem znala ze závodů v Evropě. Sníh tady byl velice suchý a mnohem lehčí než ve Francii nebo Itálii. Byla jsem zvyklá na jízdu těžkým, vlhkým prašanem. Prašan ve Vermontu mi sahal až do pasu, byl ale tak lehký, že jsem kolem Američanů jezdila v obloučcích. Netrvalo dlouho a já se v Jay Peak stala lyžařskou instruktorkou a učila děti závodit.

Pokud to náhodou nevíte, v Kanadě je pořádná zima! Teplota může klesat ke dvaceti pod nulou, a k tomu ještě fouká. Měla jsem Fiat, sporták X1/9, a celou zimu jsem se modlila, abych neuvízla ve sněhové závěži nebo nesklouzla do škarpy. Na horách jsem se ve svém sporém lyžařském oblečení, ve slušivé bundě a v punčocháčích pod kalhotami, neustále třásla zimou. Mohla jsem se navléknout do něčeho teplejšího, já ale nejdu sportovat, když přitom nemůžu vypadat elegantně. Abych se zahřála, prostě jsem o to víc lyžovala.

S Georgem a třemi dalšími páry jsme si na víkendy a dovolené najali chatu. Vždycky jsem s sebou brala Chappyho. To v chatě působilo jisté napětí, protože ostatní páry odmítaly dovolit, aby spal uvnitř. Musela jsem ho na noc dávat do auta, zabaleného do dek. Ráno byla okna zevnitř zamrzlá jeho dechem. V chatě jsme vařili pro osm lidí a já se chlubila matčiny recepty na guláš a kuře na paprice. V létě jsme chodili na čerstvé humry, já je ale odmítala vařit. Když jste je hodili do vařící vody, ozývalo se pískání. Ten zvuk jsem nemohla

vystát, ale šťavnatý humr s rozpuštěným citronovým máslem chutnal báječně.

Agentka měla pravdu: v Montrealu jsem měla plno příležitostí, počínaje prací na plný úvazek ve vzorkové prodejně firmy Vali. Jejich návrhářka Audrey byla také z Československa a hned jsme si padly do oka. Mojí prací bylo předvádět její oblečení pro nákupčí z obchodních domů. Viděli mě v těch šatech a objednali je ve velkém. Moje agentka mi zprostředkovala setkání také s Yolande Cardinalovou, ženou, která měla na starosti najímání všech modelek pro módní přehlídky v Montrealu. (S Yolandou jsme zůstaly přítelkyně. Jednou jsem jí v Americe pomohla najít lékaře, když mělo jedno z jejích dětí vážné zdravotní problémy. Dodnes mi píše a sděluje novinky o své rodině.) Jeden kožešník v Montrealu si mě najal jako tvář své firmy, a já jeho kabáty a saka předváděla v reklamních kampaních a také v časopiseckých a novinových článcích o jeho společnosti.

Když jsem nelyžovala, nepředváděla oblečení a nepomáhala Georgeovi v jeho krámku se sportovními potřebami, kde prodával a opravoval v zimě lyže a v létě kola, chodila jsem na anglické přednášky na McGillovu univerzitu. Vedli jsme si moc dobře a měli dost peněz, abychom se mohli z domu jeho rodičů přestěhovat do nájemního bytu v Chateau Maisonneuve, rozkošném místě v pěkné čtvrti. Bohatství mě nezajímalo. Dokud jsem měla práci, mohla platit složenky a nebyla chudá, byla jsem šťastná. Neměla jsem žádné kariérní cíle ani pětileté plány. Ať jsem dělala cokoli, snažila jsem se to dělat co nejlépe. Kdybych byla prodavačkou v nákupním středisku Eaton, vložila bych se do toho naplno a do půl roku by ze mě byla vedoucí. Do dvou let by mi to tam patřilo. S Georgem jsme vedli dobrý život. Neuvažovala jsem o tom, že bych se vdala a stala se kanadskou hokejovou mámou nebo se učila vařit vlastní javorový sirup. Jen jsem se zabydlovala ve svobodě.

Několik let poté, co jsem se přistěhovala, mě agentka zapřesala do skupiny osmi modelek pro přehlídku kanadských návrhářů na propagaci Letních olympijských her v Montrealu v roce 1976. Znělo to jako dobrá práce, a tak jsem souhlasila. Potom mi řekli, že musíme jet na víkend do New Yorku a přehlídku udělat tam, a já řekla „ne“. Můj otec právě přiletěl z Československa, aby byl se mnou. Nehodlala jsem od něj odjet, ani na pár dnů. Objednavatel ale řekl, že přehlídka má svou choreografii, což jsem věděla, a že za mě nemůžou najít náhradu. Pokud nepojedu, zkažím to všem.

Co jsem mohla dělat? Rozloučila jsem se s otcem a Georgem, sbalila si tašky a nasedla do letadla do New Yorku. Netušila jsem co – a kdo – tam na mě čeká.

Část druhá

PŘÍCHOD DO VELKÉ RODINY

Kapitola čtvrtá

JAK JSEM POZNALA JEJICH OTCE

Byla to láska na první pohled, silné, okamžité rozechvění z poznání, že jsme pro sebe byli zrozeni a naše vášeň nikdy nevychladne.

Mluvím samozřejmě o New Yorku. Sotva jsem to město prvně spatřila, věděla jsem, že jsem našla místo s energií, která je v souladu s tou mou. Bylo to zkrátka velkolepé. Montrealské mrakodrapy mi připadaly působivé, ale ty newyorské je strčily do kapsy. Byla jsem typická turistka užasle pozorující vysoké budovy, žluté taxíky, neskutečnou rozmanitost lidí na ulici. Chtěla jsem prozkoumat každý blok: muzea umění, diskotéky, koncertní sály, restaurace a obchody. New York byl čirý adrenalin: velký, troufalý a hlasitý. Nebyla jsem si jistá (zatím), jestli bych tu chtěla žít, z návštěvy jsem ale byla unešená.

Naše cesta na módní přehlídku byla dokonale připravená: letenky, hotely, všechno. Měli jsme rezervované pokoje v hotelu Americana na Šesté avenue, který má třiapadesát podlaží a slavnou historii. V tamním nočním klubu jednou vystupovali Beatles a točily se tam scény z *Kmotra* (v té době už jsem o rockové hudbě a gangsterských filmech něco věděla, takže to na mě udělalo dojem). Spolu s ostatními dívkami

jsme celý den strávily chozením po městě v červencovém vedru, což bylo vzrušující a vyčerpávající. Když jsme se ten první večer vrátily do hotelu, byla jsem zralá na klimatizaci, pokojovou službu a postel. Na druhý den jsme měly brzy ráno zkoušet, kamarádky ale opravdu *moc* chtěly jít ven a zažít atmosféru pulzujících sedmdesátých let ve velkoměstě. „No tak *pojď*, Ivano! Jsme přece v New Yorku!“ říkaly. Nechala jsem se od nich přesvědčit, ale moc se mi nechtělo.

Šly jsme do Maxwell's Plum, což byla tehdy nejmódnější restaurace ve městě, známá svým chilli, burgery a slavnou klientelou. Dívky doufaly, že zahlédnou Warrena Beattyho nebo Barbru Streisandovou, anebo se možná seznámí s nějakými sexy Američany, což mě nezajímalo. Žila jsem s Georgem, byla jsem se svým životem spokojená a nehledala jsem pravou lásku ani románek. Vážně jsem neměla zájem o nic jiného než o večeři.

Není snad pravda, že když nic nehledáte, samo vám to přijde zaťukat na rameno?

Zatímco jsme čekaly, až nás dovedou ke stolu, dívky hledaly očima v davu pěkné kluky a já vnímala chaotickou, dekadentní výzdobu – rudý samet, křišťál, Tiffany lustry a strop z barevného skla v bláznivých vzorech, vycpaní tygři a zvířata visící ze stěn, přeplněné stoly, hrozen lidí u baru, všichni dokonale nastrojení, ženy v přiléhavých sexy šatech a oslnivě nalíčené.

Já měla na sobě červené minišaty s tříčtvrtečními rukávy a lodičky na vysokém podpatku. Světlé vlasy jsem měla dlouhé a rovné, sahaly mi až do pasu. Všechny dívky z naší skupiny vypadaly skvěle. Uvaděč se na nás podíval a samou radostí si skoro zamnul ruce. Viděla jsem na něm, co se mu honí hlavou. *Osm krásných modelek pohromadě?* Bylo mi jasné, že se nás tam pokusí udržet celou noc, pokud možno všem na očích. A opravdu, když jsme požádaly o stůl, zavedl nás na viditelné